

GONDOLATOK.

Új év, mondd: mit hordasz magaddal? Elhagytuk kimult testvéred rögs útait. A végpontra érve tekintünk vissza. Lám, mire találunk. Megállapíthatjuk, hogy amelytől elbúcsuzunk, a szomorúság, a gyásznapjai voltak, melyekben nekünk magyaroknak kijutott mindenből, ami kelletlen az embert, az egyest, a társadalmat, az egyházakat érte. Iskoláinkban a tanítás rendjét megbénító intézkedésekkel nyugözik. Így szellemi gyarapodhatásunk kényszerített stagnatiója mellett, akaratlan szemléldi vagyunk az állapotoknak, melyekről tudjuk, hogy reánk nézve hátrányosak és ki nem kerülhetők, de mint az ember, ki ingoványos talajra lépett, ki akarván onnan szabadulni, mind mélyebbre süllyed alá — mi sem tudjuk, merre, hogy szárazra juthassunk; itt egy kis csonk, amott egy bozontos nagy komondor áll előnkbe csaholásával, annyira, hogy megzavarodva megállunk, gondolkozva, merre forduljunk, hogy igazságos ügyünk célját elérjük, mely semmi egyéb, mint semmi törvény által meg nem támadható magyarságunkat és azzal autonóm egyházi szervünk által fenntartott iskoláinkat, az országunkat most vezető körökkel egyetértve és támogatásaikkal oly magas és biztos alapra helyeznünk, hogy ezen igazságos tényre, senki fitymálólág akaródzó, de nem sikerült nagy urí gestussal kirohanásokat ne tehessen, mint az mai nap szokás, hanem azon jó lélekkel megnyugodjék, azt, mint a helyzetből természetesen kifolyó dolgot tekintse.

A magyar társadalomból alakult, a magyarság érdekeit és törvényesen megillető jogait védeni kívánó Szövetséget bizalmatlanul nézik, mint valami gyanús, idegen jövevényt és betiltották.

1918. dec. 1-én Gyulafehérváron összesereglett román nemzet nemzetgyűlése, miután kimondotta az összes románok egyesülését, és a román-lakta területek egyesítését Romániával, ezzel kapcsolatban a III. szakaszban, mint alapelveket, az újonnan alakítandó román államhoz a következőket juttatja kifejezésre:

I. Teljes nemzeti szabadság az összes ittlakó nemzeteknek. Minden nemzet önmagát kormányozza, saját nyelvén, saját közigazgatással és saját igazságszolgáltatással, melynek hivatalnokait önmaga választja saját fiai közül. Minden nemzet jogot nyer a törvényhozási képviselőre, az ország kormányzásában pedig népeségének számarányában részesül.

2. Az összes hitfelekezetek egyenjogúak és az autonómia joga megilleti őket.

S. a. t.

Mi történt meg mindezekből? Mindnyájan tudjuk. Az ígéret teket egy szélfulvalom elseperte. Az emlékezés szála elszakad- azoknál, akik hatalmon vannak. A birtokreform és minden azzal összefüggő intézkedések és rendeletek azon irányvonalnak halad- nak, mikép az ember azt képzei kitűzött célnak: ki kell forgatni a magyar birtokosságot ősi birtokából, hogy ne legyen védelműl mire vetnie lábát. Az igazsággal kijáró jogot, mint kegyelemadást kezelik.

Nem! Mi nem kérünk kegyelmet, hanem igazságot, azon jogokat, melyeket a trianoni béke és a békével alkotott nemzet- közű szerződések minden nemzet számára biztosítottak. Mi lojális román állampolgárok vagyunk, mint azt már gyakran kinyilvánít- ottuk és kívánunk lenni ezután is, ha nekünk erre a mód meg- adatik, de amellet hű magyarok maradunk. Ezen nincs mit cso- dálkozzanak, kik ferde szemmel nézik minden társadalmi mozgal- munkat. Még élő nemzet vagyunk — csak a halottak nem reagál- nak a kapott sérelmekre.

Jobb lesz mindnyájuknak, kiket a sors ez ország lakóivá tett, ha minden hátsó gondolat nélkül összebékélnek és közös jóakarattal dolgoznak közös hazánk megerősítésén, melyre bizony annak nagy szüksége van.

Ezen újévi jókívánságaimat küldöm Erdély és a hozzácsatolt részek minden lakójának, nemzeti különbség nélkül.

Hasznunkra válna mindnyájunknak.

BR. P. HORVÁTH KÁLMÁN
főgondnok.

Dr. ÁRKOSY GYULA.

1857—1921.

Mult évi november 27 én ismét súlyos, szinte azt mondhatjuk, pótolhatatlan veszteség érte a magyar unitárius egyházat. Meghalt dr. Árkosy Gyula, ki míg élt, példás kötelességérzettel és lankadást nem ismerő buzgalommal állott mindazoknak az érdekeknek a szolgálatában, melyeket nemes szive, fenkölt gondolkozása és előkelő ízlése szolgálatra méltóknak talált. Mint régi unitárius család tagjától, természetes volt tőle, hogy az érdekek között elsőnek az egyházét tekintse. De épen az unitárius egyházi érdekek az általános érdekekkel való kapcsolatából folyt, hogy vallásos érzése, egyházas gondolkozása az egyházi élet keretein túl is számos feladatot jelölt ki számára. Ő mindegyiket vállalta és derekasan megtelelt valamennyinek.

Már mint egyetemi hallgató, elismerést szerzett egyéniségének. Nemes irányu törekvései, lelkiismeretes igyekezete és kitűnő módora már mint fiatal embernek széles körben biztosította a rokonszenvet és mikor Schilling Rudolf közjegyzői irodájának vezetését átvette, a kolozsvári egész jogászvilág elismerte, hogy az akkor még fiatal közjegyzői intézmény az ő működése által nyerte meg itt azt a vonzóerőt, melyre, hogy a társadalom közfelfogásának talajába mélyen ereszthesse gyökereit, nagy szüksége volt. És Árkosy Gyula azt a missziót, mit a közjegyzői intézmény népszerűsítése körül, mint közjegyző-helyettes Kolozsvárt vállalt, a lelkesedésig hevült buzgalommal öltötte be később Dicsőszenmártonban, hol, mint közjegyző 1889-ben kezdette meg működését. Ugyanitt élénk tevékenységet fejtett ki a társadalmi élet, főleg egyháza minden mozgalmában.

Mint a dicsőszenmártoni egyházközség gondnoka, aranybetűkkel írta nevét a gyülekezet évkönyveibe, melyeknek minden lapja az ő altruistikus gondolkodásáról, erős kötelességérzetéről, kipróbált gyakorlati érzékéről és jószívéről tanuskodik. És ezt a nemes szellemet hozta Kolozsvárra, midőn 1915-ben közjegyzői minőségben ide helyezték át. Amit itt, mint a kolozsvári egyházközség gondnoka, a főiskola felügyelő gondnoka és a pénzügyi bizottság elnöke egymaga kifejtett, több embernek is becsületére való munka volt. Pedig ez a munka csak egy része volt annak,